

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
SREDNJOBOSANSKI KANTON/KANTON SREDIŠNJA BOSNA

KANTONALNI SUD U NOVOM TRAVNIKU

Broj: 51 0 P 171726 22 GŽ

Novi Travnik, 14.09.2022. godine

Kantonalni sud u Novom Travniku u vijeću sastavljenom od sudija Nijaz Krnjić predsjednik vijeća, Stana Imamović i Alma Islamović članovi vijeća, u pravnoj stvari tužitelja „VES“ d.o.o. Nova Bila, zastupan po punomoćniku Goranu Bojanović advokat iz Zenice, ulica Mehmedalije Tarabara broj 20, protiv tuženog „GRAZID“ d.o.o. Nova Bila, zastupan po punomoćniku Miri Blaž advokat iz Viteza, ulica Stjepana Radić bb, radi naknade štete, vrijednost spora 21.000,00 KM, odlučujući o žalbama tužitelja i tuženog izjavljene protiv presude Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 171726 20 P od 27.01.2022. godine, u sjednici vijeća održana 14.09.2022. godine donio je sljedeću:

PRESUDU

Žalbe se odbijaju kao neosnovane i potvrđuje presuda Općinskog suda u Travniku broj 51 0 P 171726 20 P od 27.01.2022. godine.

Odbija se kao neosnovan zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav odgovora na žalbu tužitelja u iznosu od 900,00 KM i zahtjev za naknadu takse na odgovor žalbu.

Obrazloženje

Pobijanom presudom obavezan je tuženi da tužitelju isplati iznos od 5.002,40 KM na ime pričinjene štete izazvanom požarom, sa zakonskom zateznom kamatom od dana donošenja presude pa do isplate i naknadi mu troškove parničnog postupka u iznosu od 917,76 KM (stav prvi izreke). Preko dosuđenog iznosa zahtjev tužitelja za naknadu štete odbijen je kao neosnovan (stav drugi izreke).

Protiv ove presude žalbu su blagovremeno izjavili tužitelj i tuženi. Tužitelj pobija prvostepenu presudu u stavu drugom i to zbog povreda odredaba parničnog postupka i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja. U odnosu na povrede parničnog postupka navodi da provedeni dokazi, a prije svega nalazi vještaka, nisu cijenjeni na propisani način. U tom pravcu ukazuje da je vještak mašinske struke utvrdio da je ukupna vrijednost radova neophodnih za sanaciju izgorjelog silosa iznosila 9.097,40 KM, da njegova tržišna vrijednost 22.171,00 KM jer je proizveden 2009.godine, zbog čega osporava visinu dosuđene štete, jer nije prihvatio nalaz vještaka u dijelu koji se odnosi na visinu troškova za oblaganje donjeg dijela silosa i krovništva, a iznosili 4.095,00 KM. Osporava i zaključak suda da tužitelj vještaku mašinske struke nije dao precizan zadatak, jer iz raspravnog zapisnika sa pripremnog ročišta proizlazi da mu naloženo da utvrdi pretpostavljenu tržišnu vrijednost silosa na dan 23.05.2017.godine, dakle prije požara, uzimajući u obzir stepen amortizacije i

funkciju koju je silos imao u sistemu proizvodnje tužitelja, iako je vještak na glavnoj raspravi izjavio da je previdio taj dio zadatka i da je spreman dati dopunski nalaz, sud na ročištu nije odlučio zahtjevu za izradu dopunskog nalaza, nego je za odluku odbijanju prijedloga, saznao iz pobijane presude. U odnosu na zahtjev za naknadu izgubljene dobiti ističe da je na tu okolnost predložio vještačenje po vještaku ekonomske struke, da nalaz nije sačinjen prema dokumentaciji koja je vještaku bila dostupna, jer nije logično da se od manje drvne mase proizvede više piljevine i otpada, a da ih tretira kao jednu cjelinu zbog čega pogrešno zaključuje da pad proizvodnje i prodaje piljevine nije uticao na prihod tužitelja jer nije ostvario gubitak, da je na ove propuste vještaka ukazivao i u toku postupka, ali vještak je ostala kod svog mišljenja, iako nije uzela u obzir i druge parametre. Iz navedenih razloga smatra da je zbog oštećenog silosa u martu i aprilu 2017.godine iskazao gubitak u iznosu od 13.950,96 KM, koliko bi u silosu imao piljevine da nije bilo požara i da sud ima dovoljno znanja da je i sam, na osnovu činjenica koje je vještak predočio, mogao utvrdi visinu štete po osnovu manje proizvedene piljevine. Stoga predlaže ovom sudu da ukine prvostepenu presudu i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovni postupak i odluku i potražuje naknadu za sastav žalbe u iznosu od 1.046,00 KM.

Tuženi je dostavio odgovor na žalbu, osporava sve žalbene navode i predlaže ovom sudu da žalbu tužitelja odbije kao neosnovanu. Potražuje naknadu za sastav odgovora na žalbu u iznosu od 900,00 KM, taksu na odgovor na tužbu i taksu na žalbu.

Tuženi osporava dosuđeni iznos štete sadržan u stavu prvom izreke iz svih žalbenih razloga propisanih članom 208. stav 1. Zakona o parničnom postupku. Smatra da su počinjene povrede člana 8. i 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku jer nalaz vještaka protupožarne zaštite, nije cijenio na propisani način i što obrazloženje presude nije sačinjeno prema standardima utvrđenim navedenom zakonskom odredbom. U tom pravcu posebno ukazuje da je zakonski zastupnik tužitelja u tri navrata obilazio svoju firmu i da nije vidio dim, iako je jedini razlog obilaska upravo činjenica da se desio požar u prostoru tuženog, da sud nije na propisani način cijenio ni iskaz zakonskog zastupnika tužitelja i fotografije na kojima se vidi da dima ne ide prema silosu tužitelja nego u suprotnom smjeru, a sud se na ove okolnosti nije uopšte izjasnio. Iz navedenih razloga smatra da odlučne činjenice nisu utvrđene i da je pobijana presuda zasnovana na pogrešnoj primjeni člana 154. Zakona o obligacionim odnosima, budući da tužitelj nije dokazano da postoji uzročno posljedična veza između požara koji se desio u krugu tuženog i požara na silosu tužitelja koji se desio narednog dana. Osporava i odluku o troškovima postupka jer je prvostepeni sud našao da je tužitelj uspio u postupku sa 24%, iz čega proizlazi zaključak da je uspjeh tuženog 76%, te umjesto da troškove obračuna prema uspjehu u postupku obiju stranaka, obavezuje samo tuženog da tužitelju naknadi troškove. U tom pravcu ukazuje na stav Općinskog suda u Travniku iz odluke broj 51 0 Ps 018483 21 Ps 3 od 17.01.2022.godine.

Tužitelj nije dostavio odgovor na žalbu tuženog.

Nakon što je ispitao osporenu presudu u granicama navoda iz žalbe i po službenoj dužnosti u smislu člana 221. Zakona o parničnom postupku („Službene novine Federacije BiH“ broj 53/03, 73/05, 19/06 i 98/15), ovaj sud je zaključio:

Žalbe nisu osnovane.

Predmet konačno opredijeljenog tužbenog zahtjeva je naknada štete nastala na silosu tužitelja i naknada izgubljene zarade, u ukupnom iznosu od 21.000,00 KM.

Po prijedlogu parničnih stranaka izvršen je uvid u zapisnik o uviđaju broj 02/7-2-04-2-418/17 od 25.3.2017. godine sa fotodokumentacijom, u izvještaje o intervenciji UO Teritorijalna vatrogasna jedinica Travnik broj 01-01-05-66/17 od 27.3.2017. godine 01-01-05-64/17 od 27.3.2017. godine i potvrdu vatrogasne jedinice broj 01-01-08-24/20 od 11.6.2020. godine, saslušanje svjedoka I. K., D. DŽ., M. M. i D. M., zakonskih zastupnika tužitelja i tuženog u svojstvu parničnih stranaka. Na okolnosti uzroka nastanka požara provedeno je vještačenje po vještaku protupožarne struke, na okolnost visine štete na silosu tužitelja provedeno je vještačenje po vještaku mašinske struke i na okolnosti visine izgubljene dobiti vještačenje ekonomske struke, izvršen uvid u nalaze vještaka i saslušani vještaci Ahmet Divoš, Miroslav Radoš i Marija Sokanović. Prijedlog za uvid u ponudu predračun broj 0000195-17 izdat od SOR „Limo Mar“ Rankovići bb od 21.7.2017. godine i vještačenje po vještaku Ivici Križanović je odbijen.

Ocjenom materijalnih dokaza, iskaza svjedoka, zakonskih zastupnika tužitelja i tuženog, te nalaza i mišljenja vještaka protupožarne zaštite, mašinske i ekonomske struke, prvostepeni sud je utvrdio da među strankama nije sporno da je 24.03.2017.godine oko 17,00 sati došlo do požara na poslovnim objektima tužitelja, koji je istog dana i ugašen intervencijom Teritorijalne vatrogasne jedinice Travnik, da se slijedećeg dana požar pojavio i u silosu vlasništvo tužitelja u kome je izgorjela drvena konstrukcija, da je požar na silosu tužitelja nastao prenošenjem zapaljive čestice sa zapaljenog dijela materijala u prostoru tuženog, da je tužitelju nanesena materijalna šteta na silosu u iznosu od 5.002,40 KM za koju je odgovoran tuženi i da tužitelj nije dokazao da je pretrpio štetu u vidu izgubljene zarade.

Iz nalaza vještaka mašinske struke od 21.01.2021.godine i iskaza sa ročišta od 15.02.2021.godine, proizlazi da je vještak na osnovu dokumentacije u spisu i tržišnih ponuda o vrijednosti silosa, a posebno imajući u vidu da je u požaru izgorjela samo drvena konstrukcija, utvrdio da je tužitelju nanesena materijalna šteta u iznosu od 5.002,40 KM, koja se odnosi na čišćenje i odvoz izgorjelog materijala, paljevine, popravak silosa, postavljanje daske na gazište, skidanje, čišćenje i zamjena dihtunga na cjevovodu i ciklonu, ponovna montaža i farbanje zaštitnom bojom. Iz raspravnog zapisnika sa glavne rasprave od 15.02.2021.godine na kome je saslušan vještak Miroslav Radoš proizilazi da je nakon odgovora koje je postavio vještaku, tužitelj tražio dopunu vještačenja i to da utvrdi da li je gornji sprat objekta prije požara, bio obložen daskom i da li je nakon popravke isti obložen limom, s obzirom na zahtjev da se tuženi obaveže da vrati objekat u prijašnje stanje, te da u tom smislu utvrdi vrijednost drvene građe. Nakon što je saslušan vještak protupožarne zaštite, svjedoci i zakonski zastupnici parničnih stranaka, procesnim rješenjem sa raspravnog zapisnika od 18.06.2021.godine, odbijen je prijedlog tužitelja za izradu dopunskog nalaza, a razloge odbijanja i razloge iz kojih je poklonio vjeru nalazu i iskazu ovog vještaka, obrazložio na strani 11. 12. pobijane presude. Stoga je neosnovan žalbeni navod tužitelja da ovaj dokaz nije cijenjen na propisani način i da sud nije odlučio o prijedlogu za provođenje dopunskog vještačenja.

Neosnovan je i žalbeni navod tužitelja da je nepravilno utvrđena visina materijalne štete na oštećenom silosu, jer je prvostepeni sud pravilnom ocjenom nalaza i mišljenja vještaka mašinske struke, utvrdio da šteta na silosu iznosi 5.002,40 KM i da jasno obrazloženje na što se šteta odnosi (strana 12. treći stav).

Članom 189. Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list Republike BiH“ broj 2/92, 13/93 i 13/94 i „Službene novine Federacije BiH“ broj 29/03 i 42/11) je propisano da oštećeni ima pravo na naknadu obične štete i izmakle koristi koja se određuje prema cijenama u vrijeme donošenja sudske odluke i da utvrđuje prema dobiti koji bi oštećeni osnovano mogao očekivati prema redovnom toku stvari ili prema posebnim okolnostima, a koje je spriječeno štetnikovom radnjom ili njegovim propuštanjem. Iz ove zakonske odredbe proizlazi da šteta po osnovu izmakle koristi mora biti izvjesna, očekivana i predvidiva i da postoje elementi na osnovu kojih se ona može odrediti.

Na okolnosti visine štete po osnovu izgubljene dobiti po prijedlogu tužitelja provedeno je vještačenje po vještaku ekonomske struke Mariji Sokanović koja je na osnovu dokumentacije iz spisa i dokumentacije koju joj je dostavio tuženi, utvrdila da tužitelj nije pretrpio štetu po ovom osnovu. Naime, iz dokumentacije tužitelja proizlazi da je u februaru 2017.godine imao 3.386,82 KM ostvarene dobiti po osnovu prodaje piljevine, dok je u martu i aprilu iste godine (dakle nakon požara) ostvarena dobit po istom osnovu iznosila 3.701,84 KM i da je u martu i aprilu 2016.godine dobit je iznosila 1.885,70 KM. Pored toga utvrdila je da nije bilo ni pada proizvodnje u spornom periodu. Naprotiv, proizvodnja je povećana za 29.496,00 KM u odnosu na isti period 2016.godine.

Kako je tužitelj pravno lice, šteta po osnovu izgubljene dobiti se mora posmatrati u skladu sa njegovom redovnom djelatnošću, zbog čega je tužitelj morao dokazati da je pretrpio štetu i u kom iznosu, te da je šteta nastala isključivo zbog radnje ili propusta tuženog. U tom pravcu upućujemo na stav Vrhovnog suda Federacije BiH iz odluke broj 65 0 Ps 198263 21 Rev od 25.08.2021. godine, objavljen na stranici 121. časopisa „Sudska praksa“ broj 90 (oktobar, novembar i decembar 2021. godine). Međutim, iz provedenog vještačenja koje je predloženo upravo na te okolnosti i sačinjeno na osnovu dokumentacije tužitelja, prvostepeni sud je pravilno utvrdio da tužbeni zahtjev za naknadu štete po ovom osnovu, koji je opredijelio na iznos od 13.950,96 KM, nije dokazan, zbog čega je primjenom pravila o teretu dokazivanja i odbijen kao neosnovan.

Neosnovani su i žalbeni navodi tuženog.

Suština žalbenih navoda tuženog je da tužitelj nije dokazao da je uzrok požara na njegovom silosu, zapaljiva čestica koja je prenesena iz požara koji se prethodno desio u objektu tuženog, čime u suštini osporava pravni osnov potraživanja naknade štete nastale na silosu. Na te okolnosti provedeno je vještačenje po vještaku protupožarne zaštite, koji je utvrdio da u silosu tužitelja nije bilo nikakvih elektroinstalacija koje bi mogle biti uzrok požara, da uzrok požara nije ni ljudski faktor u smislu da je bačen zapaljivi predmet unutar silosa, nego da je do požara sa velikom vjerovatnoćom, moglo doći na način da je zapaljiva čestica došla sa žarišta koji se dan prije desio u krugu tuženog. Do ovakvog zaključka vještak je došao na osnovu tragova požara jer je utvrdio da je do zapaljenja piljevine u silosu tužitelja

došlo na strani koja je okrenuta prema mjestu požaru u krugu tuženog. Pri izradi nalaza koristio i fotografije iz kojih je utvrdio smjer perjanice požara i kretao se upravo prema silosu tužitelja, da ona izazvala tinjanje unutar silosa, zbog vrste materijala koji se u njemu nalazio (piljevina), nakon čega je, uslijed zagrijavanja silosa, došlo do samozapaljenja. Iz raspravnog zapisnika od 18.06.2021.godine na kome je izvršen uvid u nalaz vještaka i saslušan vještak Ahmet Divoš, proizlazi da je tuženi imao primjedbi, na kojima ustrajava i u žalbi. Međutim vještak je odgovorio na sva postavljena pitanja i dileme, a tuženi pri tome nije tražio dopunu vještačenja ili eventualno vještačenje po drugom vještaku u skladu sa ovlaštenjima iz člana 154. i člana 155. Zakona o parničnom postupku. Stoga je neosnovan žalbeni navod tuženog da sud nije sa sigurnošću utvrdio uzrok požara u silosu tužitelja.

Neosnovan je i žalbeni navod da sud nije cijenio fotografije iz kojih se prema tvrdnjama tuženog vidi smjer dima koji je ide u suprotnom pravcu od silosa tužitelja. Ove fotografije je koristio vještak protupožarne zaštite, koje su cijenen u sklopu ocjene nalaz vještaka, kome je sud poklonio vjeru.

Članom 154. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima je propisano da štetnik koji drugome nanese štetu, ukoliko ne dokaže da je šteta nastala bez njegove krivice, dužan ju je nadoknaditi. Kako je prvostepeni sud i po ocjeni ovog suda, pravilno utvrdio da je požar na silosu tužitelja prouzrokovao zapaljivom česticom koja je došla iz požara koji se prethodni dan desio u krugu tuženog, a što je utvrdio vještak protupožarne zaštite, neosnovani su žalbeni navodi da je pobijana presuda, u odnosu na dosuđujući dio materijalne štete, zasnovana na nepravilnoj primjeni ove zakonske odredbe.

Članom 191. stav 4. Zakona o parničnom postupku i članom 6. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, propisani su standardi za obrazloženje sudskih odluka. Samo potpuno, određeno i jasno obrazloženje odluke, strankama daje osnov za izjavljivanje efikasnog pravnog lijeka, drugostepenom sudu omogućava stvarnu kontrolu pobijane odluke, a strankama u postupku omogućava jednak i pravičan pristup sudu. U tom pravcu upućujemo na stav Vrhovnog suda Federacije BiH iz odluke broj 17 0 P 006654 21 Rev od 12.10.2021. godine. Nasuprot žalbenim navodima parničnih stranaka, pobija presuda je obrazložena prema prepisanim standardima, jer sadrži činjenice koje su utvrđene na osnovu ocjene provedenih dokaza, razloge za usvajanje dijela tužbenog zahtjeva, ta razloge za odbijanje tužbenog zahtjeva preko dosuđenog iznosa i materijalne propise na kojima je zasnovana.

Neosnovan je žalbeni navod tuženog kojim osporava odluku o troškovima postupku, koja je donesena po osnovu člana 386. stav 2. Zakona o parničnom postupku i pravilnom primjenom odredbi člana 12. i 13. - Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad advokata u Federacije BiH („Službene novine Federacije BiH“ broj 22/04 i 24/04), budući da je tužitelj djelimično uspio u postupku, srazmjerno uspjehu, dosuđeni su mu troškovi postupka. Pri tome valja napomenuti da je tuženi u toku cijelog postupka osporivo, ne samo visinu potraživanja, nego i pravni osnov. U takvoj situaciji sud je bio ovlašten da tužitelju, u skladu sa zaključkom sa Panela za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti od 30.01.2014. godine, bez obzira na uspjeh u postupku, dosudi troškove u punom iznosu.

Članom 386. stav 2. Zakona o parničnom postupku je propisano da sud kod djelimičnog uspjeha stranke u postupku, može odrediti da svaka stranka snosi svoje troškove ili da jedna stranka nadoknadi drugoj srazmjern dio troškova. U tom pravcu upućujemo na je pravno shvatanje usvojeno 30.01.2014. godine na Panelu za ujednačavanje sudske prakse iz građanske oblasti, kojim je između ostalog zaključeno da će sudovi kod djelimičnog uspjeha u poslu, u pravilu uzeti u obzir uspjeh obje parnične stranke, a odluku o troškovima postupka donijeti primjenom pravila procesnog prebijanja parničnih troškova.

Kako je tužitelj uspio u postupku, pa makar i djelimično, tuženi nema pravo na taksu na žalbu, shodno odredbama Zakona o sudskim taksama Srednjobosanskog kantona („Službene novine Srednjobosanskog kantona“ broj 4/17), a u vezi sa članom 386. Zakona o parničnom postupku.

Članom 387. stav 1. Zakona o parničnom postupku je propisano da će se stranci priznati troškovi koji su bili nužni za vođenje postupka. Kako odgovor na žalbu nije obavezna procesna radnja, što proizilazi iz odredbe člana 214. stav 1. istog zakona, sud je dužan u svakom konkretnom slučaju cijeliti da li odgovor na žalbu sadrži činjenične i pravne navode koji su imali odlučni uticaj na odluku po izjavljenoj žalbi, odnosno da je odgovor bio potreban radi zaštite prava stranke, pa ako ocijeni da jeste, stranci će dosuditi troškove za ovu procesnu radnju. Kako odgovor na žalbu nije uticao na odluku ovoga suda, zahtjev tuženog za naknadu troškova za sastav odgovora na žalbu, je odbijen je kao neosnovan, slijedom čega je neosnovan i zahtjev za naknadu takse na žalbu.

Ostale žalbene navode ovaj sud nije cijelio iz razloga propisanih članom 231. Zakona o parničnom postupku.

Kako ne stoje žalbeni razlozi a ni razlozi na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti, temeljem odredbi 226. Zakona o parničnom postupku, žalbu je valjalo odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostepenu presudu.

Predsjednik vijeća
Nijaz Krnjić